

Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach

Kielce, 5 czerwca 2025 r.

WI.54.6.2025

Pani Katarzyna Piętos

Wiceprezydent Miasta Ostrowca Świętokrzyskiego

Szanowna Pani Prezydent,

Wnioskiem przesłanym do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach 7 lutego 2025 r. zwróciła się Pani o udzielenie odpowiedzi na pytania: czy Zakład Usług Miejskich jako zakład budżetowy, któremu powierzone zostało do realizacji zadanie polegające na prowadzeniu, utrzymaniu i eksploatacji PSZOK, może przekazać do dalszego zagospodarowania zebrane w PSZOK odpady komunalne (surowce wtórne) instalacjom, które za przekazane odpady zapłacą, a jeżeli tak to czy przychody z tego tytułu powinny być wykazywane jako przychody z prowadzonej działalności, czy jako pozostałe koszty operacyjne oraz czy koszty te powinny być wykazywane, a jeżeli tak to w jakiej wartości.

Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach przedstawia następujące stanowisko w sprawie. Zgodnie z treścią art. 9c ust. 1a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2024 r. poz. 399 ze zm.) podmiot prowadzący Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) jest posiadaczem odpadów w rozumieniu ustawy z 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1587 ze zm.). Przepis art. 9e ust. 1 pkt 1 pierwszej ze wskazanych ustaw stanowi, iż podmiot odbierający odpady komunalne na podstawie umowy z właścicielem nieruchomości jest obowiązany do przekazania odebranych od właścicieli nieruchomości selektywnie zebranych odpadów komunalnych bezpośrednio lub za pośrednictwem innego zbierającego odpady, do instalacji odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, o której mowa w art. 17 ustawy o odpadach. Ustawodawca w żadnym ze wskazanych aktów prawnych nie uregulował zagadnień związanych ze sposobem tego przekazania (odpłatnym bądź nie), stąd wniosek, że podmiot prowadzący PSZOK - w tym przypadku kierownik zakładu budżetowego, posiadając stosowne upoważnienie udzielone przez organ wykonawczy, mógłby przekazać odpłatnie selektywnie zebrane odpady komunalne. Warunkiem koniecznym jest posiadanie przez podmiot, któremu odpady będą przekazywane, zezwolenia na odzysk lub unieszkodliwienie danego rodzaju odpadów.

Przepisy art. 40 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1530 ze zm.) zobowiązują jednostki sektora finansów publicznych, w tym samorządowe zakłady budżetowe, do prowadzenia rachunkowości zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.), z uwzględnieniem zasad określonych w ustawie o finansach publicznych oraz zasad szczególnych wynikających z rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2020 r. poz. 342 ze zm.).

Zasady ewidencji zdarzeń dotyczących samorządowych zakładów budżetowych zawarte zostały w załączniku nr 3 „Plan kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych” do ww. rozporządzenia. Zgodnie z opisem:

- konto 700 „Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia” służy do ewidencji sprzedaży produktów (wyrobów gotowych i półfabrykatów oraz robót i usług) własnej działalności na rzecz obcych jednostek oraz działalności finansowo wyodrębnionej własnej jednostki oraz kosztu ich wytworzenia. Na stronie Wn konta 700 ujmuje się koszt wytworzenia sprzedanych produktów, obejmujący rzeczywisty koszt wytworzenia, za który uważa się również wartość produktów w cenach ewidencyjnych, skorygowaną o odchylenia od cen ewidencyjnych, w korespondencji z kontami: 500, 530, 580, 600, 620 lub 490. Na stronie Ma konta 700 ujmuje się przychody ze sprzedaży, w korespondencji z kontami przede wszystkim zespołu 1 i 2 oraz ewentualnie 0 i 8 oraz 4 bądź 5,
- konto 760 służy do ewidencji przychodów niezwiązanych bezpośrednio z podstawową działalnością jednostki, w tym wszelkich innych przychodów niż podlegające ewidencji na kontach: 700, 720, 730, 750,
- konto 761 służy do ewidencji kosztów niezwiązanych bezpośrednio z podstawową działalnością jednostki. W szczególności na stronie Wn konta 761 ujmuje się m.in. koszty osiągnięcia pozostałych przychodów w wartości cen zakupu lub nabycia materiałów.

Na podstawie art. 10 ustawy o rachunkowości każda jednostka powinna posiadać dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią do stosowania zasady (politykę) rachunkowości. Do jej ustalania i aktualizowania zobowiązany jest kierownik jednostki. W dokumentacji tej jednostka określa w szczególności sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym co najmniej zakładowy plan kont ustalający wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej. Oznacza to, że zasady klasyfikacji poszczególnych zdarzeń i ich ujęcie na kontach kierownik każdej jednostki ustala we własnym zakresie i opisuje w przyjętych do stosowania zasadach (polityce) rachunkowości, mając na uwadze postanowienia zawarte w statucie jednostki (w zakresie ujmowania zdarzeń jako przychody z działalności podstawowej na koncie 700 lub pozostałej działalności operacyjnej na koncie 760 Pozostałe przychody operacyjne).

Jednocześnie pragnę podkreślić, że jest to jedynie stanowisko Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach, która nie posiada uprawnień do dokonywania powszechnie obowiązującej wykładni przepisów prawa. Wskazać również należy, że działalność regionalnych izb obrachunkowych wynikająca z zapisu art. 13 ust. 11 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2025 r. poz. 7) ma jedynie na celu wzmocnienie funkcji instruktażowej izb i jest realizowana „obok” zasadniczych funkcji jaką jest nadzór i kontrola i nie może zastępować udzielania pomocy prawnej jednostkom przez zatrudnione przez nie służby prawne. Regionalne izby obrachunkowe z racji, iż są organami nadzoru nie są uprawnione do ingerencji w sferę merytoryczną decyzji samorządu i wskazywania merytorycznych rozwiązań, co wynika z ich konstytucyjnego statusu oraz formalnych kryteriów sprawowanego nadzoru.

Z poważaniem

Zbigniew Rękas

Zastępca Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach

(Dokument podpisany elektronicznie)